

Wageningse Ondernemerschap.

KLV Onderzoek 2008 naar ondernemerschap bij Wageningse afgestudeerden en hun mogelijke inzet bij starters en spin-off in de Life Sciences.

1. Introductie

Wageningse alumni werken steeds vaker in de particuliere sector als ondernemer, in 2008 vijf tot zes procent van de 35.000 afgestudeerden. Een deel van hen heeft het bedrijf zelf opgezet, soms als spin-off vanuit hun eerdere werkring. Voor Wageningen UR is het van belang deze ondernemende Wageningers in kaart te brengen en het Wageningse ondernemerschap te steunen, om meerdere redenen.

- De verspreiding van kennis van Wageningen UR en het naar de markt brengen van ideeën versterkt de positie van Wageningen UR als kenniscentrum en het stimuleert ondernemende medewerkers en afgestudeerden hun ideeën voor een eigen onderneming te realiseren en daarmee de werkgelegenheid te vergroten.
- Afgestudeerden die nu als ondernemer werkzaam zijn kunnen uitstekend als externe deskundige fungeren voor de huidige en toekomstige starter. In die groep is know how van de Wageningse vakgebieden en expertise in het ondernemerschap verenigd. Zij zijn in staat
 - de starters te begeleiden of advies te geven, en
 - feed back te geven aan de universiteit hoe studenten zich tijdens de studie kunnen voorbereiden op het ondernemerschap. De leerstoel Innovatief Ondernemerschap heeft hierin een sleutelpositie.

Om beter inzicht in trends te krijgen is besloten nader arbeidsmarktonderzoek te doen.

1.1 *Vraagstellingen*

1. Welke afgestudeerden zijn als ondernemer te kenschetsen en welke afgestudeerden kunnen als "intern ondernemer" worden gekenschetst.
2. Welke mate van ervaringen hebben zij in de diverse domeinen van ondernemerschap (bv marketing, financiën, strategie).
3. Hoe kan/wil deze groep worden ingezet bij het stimuleren van het Wageningse ondernemerschap, bv:
 - via feedback naar het onderwijs, gastspreker en coach voor studenten/afstuderenden,
 - in het proces van idee ontwikkeling, begeleiding, advisering van jonge ondernemers,
 - als adviseur, commissaris in startende ondernemingen.
 - betaalde of pro-deo inzet.

1.2 *Methode van onderzoek*

Om de grote groep van ondernemende Wageningers te bereiken is de groep met een bekend e-mailadres per e-mail aangeschreven.

Er zijn drie groepen te onderscheiden:

1. Alumni die zich al bereid hebben verklaard beginnende bedrijven/starters te willen begeleiden.
2. De afgestudeerden die bekend zijn als ondernemer.
3. Afgestudeerden die directeur zijn in een bedrijf of commerciële dienstverlening waarvan op basis van de beschikbare werkgegevens kan worden verwacht dat zij ondernemer zijn.

1.3 *Respons*

Eind november 2008 is de enquête verzonden. Van 1851 alumni werd verondersteld dat zij zelfstandig of freelance werken of een dussdanige positie in een bedrijf hadden, dat zij als ondernemer gekenschetst konden worden. Aan 1517 mensen met bij KLV bekend e-mailadres werd een verzoek per email verstuurd. Daarin is de doelstelling uiteengezet met een link naar een vragenlijst op internet die in circa vijf minuten was in te vullen. Na een uur hadden al bijna 100

mensen de enquête ingevuld! Circa 109 bleken onbestelbaar en 51 antwoordden dat zij geen zelfstandig ondernemer meer waren. Op 14 januari 2009 is de enquête gesloten. De totale respons bedroeg toen 634, 45% van de 1408 Wageningse ondernemers. In vergelijking met andere e-mail/internet enquêtes is dit een prachtig resultaat.
Bedrijven van Wageningse ondernemers

2. Bedrijven van Wageningse ondernemers

2.1 *Vorm van ondernemerschap*

Meer dan de helft van de ondernemers is directeuraandeelhouder en dertien procent noemt zich zelfstandige (geen aandeelhouder), heeft een eenmanszaak of is ZZP-er (Zelfstandige Zonder Personeel). Meer dan een kwart (27%) werkt freelance.

Een kleine groep (3%) is vennoot in een bedrijf (vof) of heeft een maatschap, 1% bezit niet de meerderheidsaandelen maar functioneert feitelijk als ondernemer, 2% is lang ondernemer geweest maar onlangs gestopt.

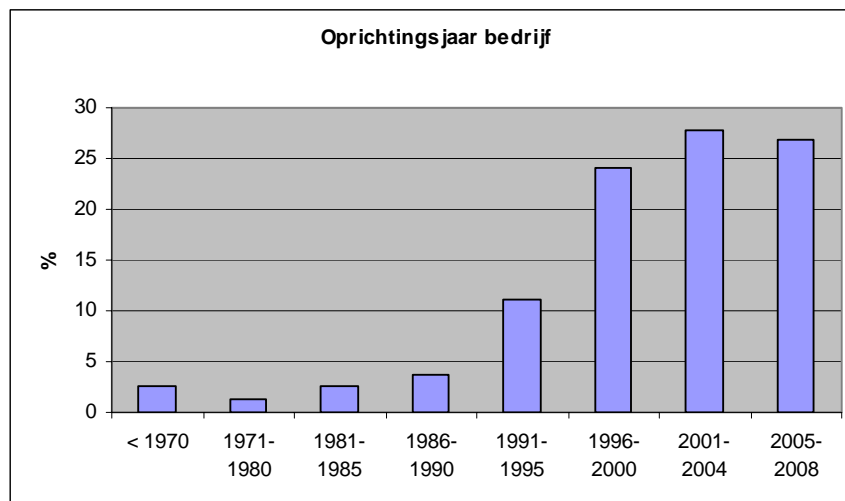
2.2 *Omvang bedrijf*

Bijna tweederde van de Wageningse ondernemers werkt alleen. Vijf procent heeft 25 of meer personeelsleden. Het volledige overzicht:

%	
64	één persoon
20	2 tot 5 personeelsleden
5	5 tot 10 personeelsleden
6	10 tot 25 personeelsleden
2	25 tot 50 personeelsleden
1	50 tot 100 personeelsleden
2	100 of meer personeelsleden

2.3 *Oprichting van de onderneming*

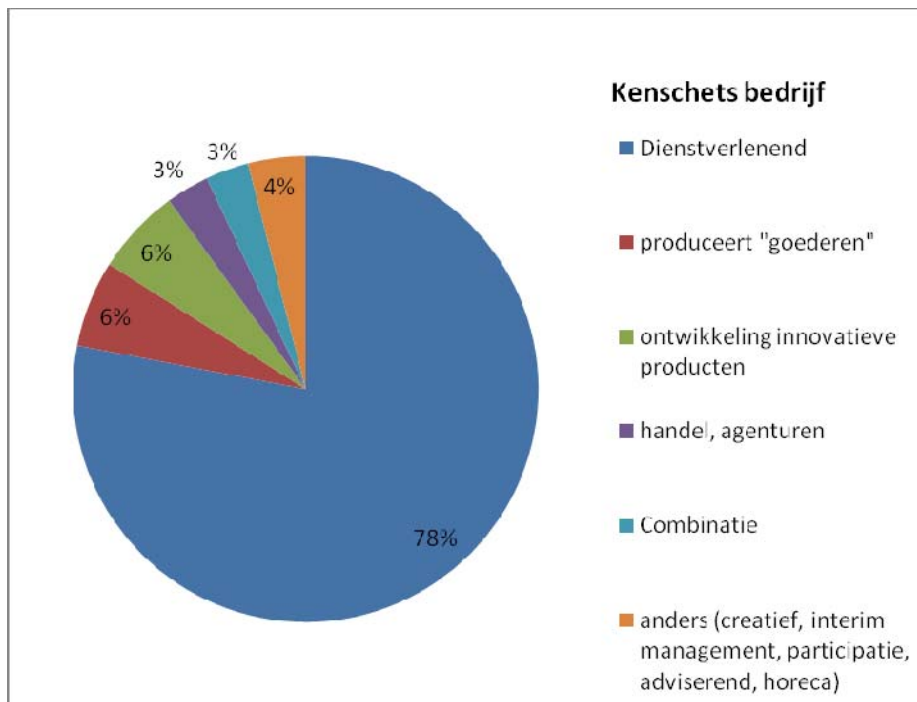
Drie van de vier 'Wageningse' bedrijven bestaan korter dan twaalf jaar.

2.4 Soort onderneming

Meer dan driekwart van de ondernemers kenschets het eigen bedrijf als dienstverlenend. Zes procent produceert goederen. Zes procent ontwikkelt innovatieve producten. De overigen benoemen het anders of noemden een combinatie.

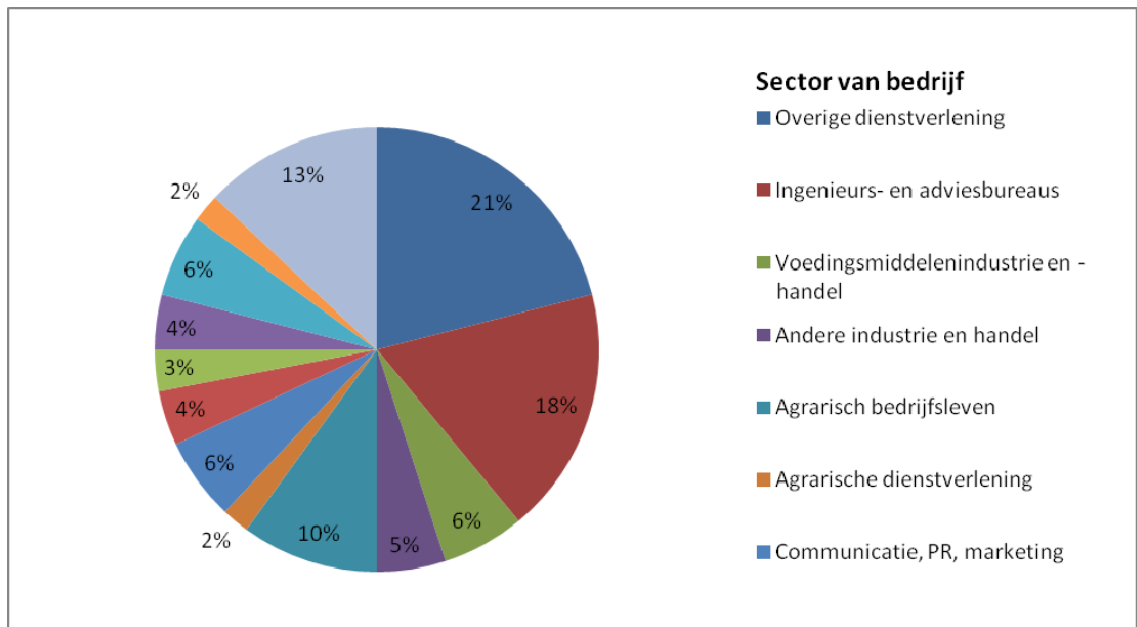
	2008
Kenschets bedrijf	%
Dienstverlenend	78
produceert "goederen"	6
ontwikkeling innovatieve producten	6
handel, agenturen	3
Combinatie	3
anders (creatief, interim management, participatie, adviserend, horeca)	4
Totaal	100

2.5 Marktsector

De belangrijkste sectoren zijn "Overige dienstverlening" en "Ingenieurs- en adviesbureaus". Meer dan de helft van de Wageningers in de industriële sector heeft een bedrijf in de voedingsmiddelenindustrie. Een op de acht ondernemers richt zich op de agrarische sector.

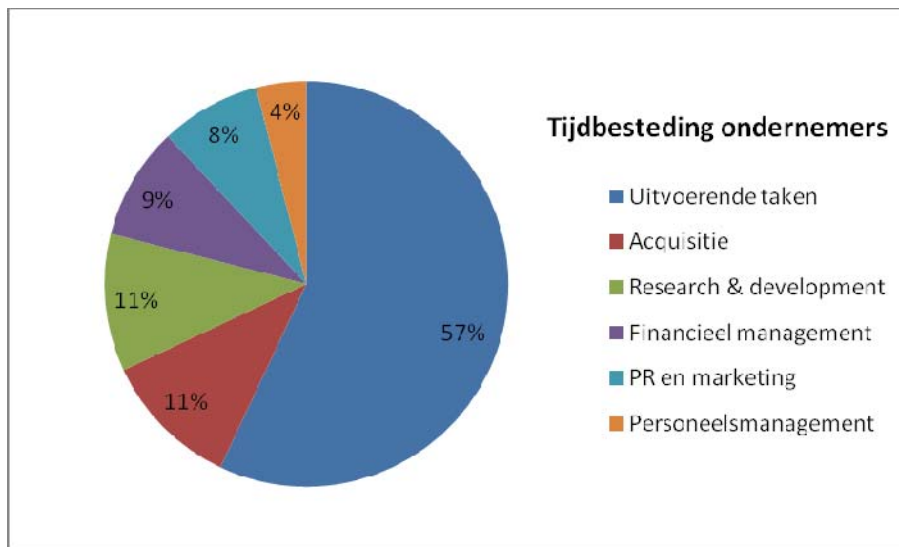
Sector van het bedrijf	2008
	%
Overige dienstverlening	21
Ingenieurs- en adviesbureaus	18
Voedingsmiddelenindustrie en -handel	6
Andere industrie en handel	5
Agrarisch bedrijfsleven	10
Agrarische dienstverlening	2
Communicatie, PR, marketing	6
Computer en softwarebureaus	4
Beheer natuurgebieden, recreatie, cultuur	3
Int.- en ontwikkelingsorganisatie	4
Gezondheids- en welzijnszorg	6
Financiële dienstverlening	2
Free lance voor overheid en organisaties	13
Totaal	100

2.6 De tijdsbesteding van Wageningse ondernemers

Samenhangend met het grote aantal kleinere bedrijven is het resultaat dat meer dan de helft van de werktijd aan uitvoerende taken wordt besteed. Gemiddeld genomen is de gewerkte tijd als volgt verdeeld (totaal 100%).

	2008
Tijdsbesteding in het bedrijf (verdeling tot 100%)	%
Uitvoerende taken	57
Acquisitie	11
Research & development	11
Financieel management	9
PR en marketing	8
Personeelsmanagement	4
Totaal	100

3 Bijdrage van Wageningse ondernemers aan starters en anderen

Bijna de helft (49%) van de Wageningers die hebben gerespondeerd wil startende en/of al bestaande Wageningse ondernemers van advies dienen. Dit is een groep van 309 mensen.

Van deze 309 mensen wil:

45% adviseren bij zowel het starten van het bedrijf als reeds langer bestaande bedrijven;

44% wil alleen adviseren bij startende bedrijven;

11% wil alleen adviseren aan langer bestaande bedrijven.

3.1 Soort advisering

65% van de deelnemers antwoordden op de vraag waarover ze kunnen adviseren.

	2008
Soort advisering	%
Alle aspecten van bedrijfsvoering	79
Opstellen businessplan	39
Uitvoeren marktverkenning	19
Verwerven startfondsen / leningen	7

3.2 Vergoeding voor de advisering

74% van de deelnemers antwoordden de vraag over een eventuele vergoeding voor de advisering.

Een aanzienlijk deel van de Wageningse ondernemers zal de advisering belangeloos doen. De meesten verwachten een symbolische of meer marktconforme vergoeding.

	2008
Vergoeding voor de advisering	%
Belangeloos	26
Voor een symbolische vergoeding	43
Tegen een marktconforme vergoeding	31
Totaal	100

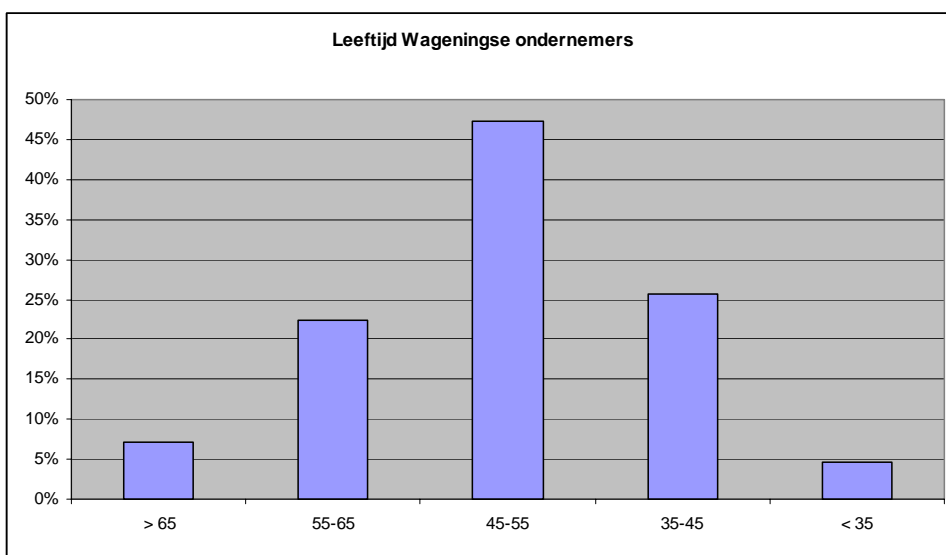
3.3 Andere inzet en beschikbaarheid

79% van de deelnemers beantwoordden de vraag over inzet en beschikbaarheid. 50% van de respondenten is beschikbaar als commissaris en ook 50% is desgewenst beschikbaar om voor starters of studenten een lezing of college te geven over hun ervaringen als ondernemer.

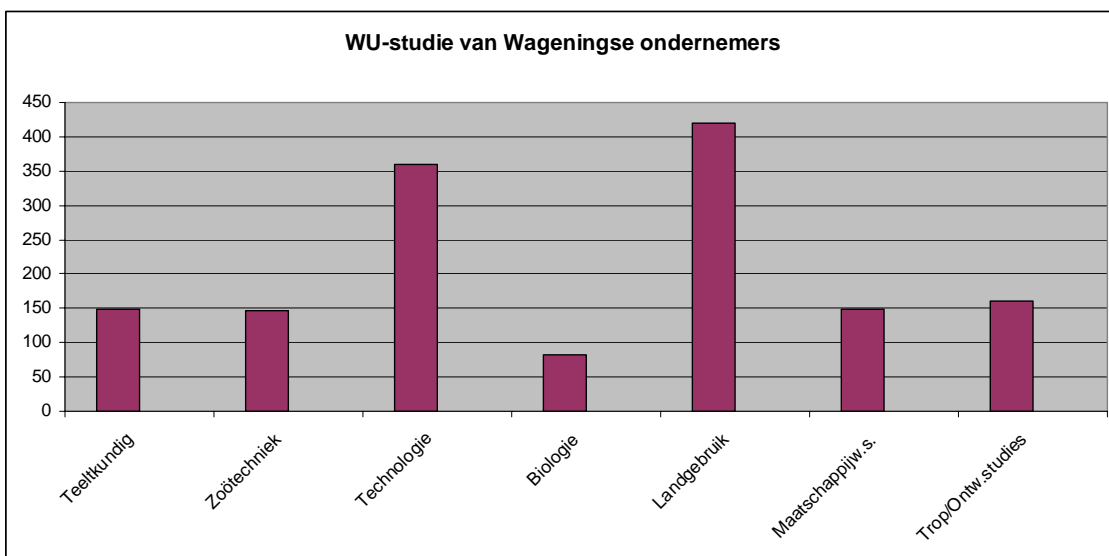
4. Kenmerken Wageningse ondernemers

Met behulp van het KLV-bestand zijn enkele andere gegevens beschikbaar van de 1851 Wageningse ondernemers.

- Verdeling M/V (%): 72 / 28
- Negen procent woont buiten Nederland
- Elf procent is gepromoveerd (negen procent bij Wageningen UR en twee procent elders)
- Bijna de helft is lid van KLV en/of van een KLV studiekring of -afdeling
- De meesten, bijna de helft, zijn tussen de 45 en 55 jaar oud. Daarop volgt met meer dan een kwart de leeftijdsgroep tussen 35 en 45 jaar oud.

- Alle studierichtingen zijn vertegenwoordigd bij de Wageningse ondernemers. De landgebruikrichtingen (waaronder landschapsarchitectuur) vormen samen met de technogerichtingen de grootste groep.

5. Samenvatting

Om het Wagenings ondernemerschap in kaart te brengen is een enquête onder deze ondernemers afgenomen. Eind november 2008 is de enquête verzonden. 634 van de 1408 Wageningse ondernemers (45%!) hebben de enquête ingevuld.

Een analyse van de ondernemers in het KLV bestand laat zien dat 72% van de Wageningse ondernemers man is tussen de 45 en 55 jaar oud, 9% in het buitenland woont, 11% gepromoveerd is en de helft lid van KLV is.

De meeste ondernemers komen uit een technologie- of landgebruiksrichting.

Uit de enquête ontstaat het volgende globale beeld van de Wageningse ondernemer:

De Wageningse ondernemer is directeurgrootaandeelhouder van een bedrijf met max. 5 personeelsleden. Het bedrijf bestaat korter dan 12 jaar en is dienstverlenend. De Wageningse ondernemer besteedt veel tijd aan de uitvoerende taken. Een zeer groot deel van de ondernemers is bereid om startende en/of bestaande ondernemers te adviseren tegen een symbolische of marktconforme vergoeding.